

Opinnäytetyö (AMK)

Elokuva ja TV

Mediatuotanto

1.5.2015

Matti Rego

KANSAINVÄLISTEN ELOKUVATUOTANTOJEN PALVELUN TEHOKKUUS VIERASKIELISESSÄ YMPÄRISTÖSSÄ

– case The Girl King

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Elokuvan- ja tv:n koulutusohjelma | Mediatuotanto

1.5.2015 | 39 sivua

Vesa Kankaanpää, Leena Kilpeläinen

Matti Rego

KANSAINVÄLISTEN ELOKUVATUOTANTOJEN PALVELUN TEHOKKUUS VIERASKIELISESSÄ YMPÄRISTÖSSÄ – CASE THE GIRL KING

Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia The Girl King – elokuvan kuvausten kautta Turun alueen palvelutoimintaa kansainvälisille tuotannoille. Pyrkimys on löytää kehityskohteita itse palveluiden osalta, sekä kartoittaa tapoja, joilla kyseisiä tuotantoja olisi helpompi houkutella Turun alueelle.

Opinnäytetyössä haastatellaan elokuvatuotannon ammattilaisia, pääasiassa The Girl King – elokuvassa mukana ollutta kanadalaista tuottajaa Anna Strattonia. Hänen positiiviset ja negatiiviset kokemuksensa Turusta kuvauspaikkana auttavat kehityskohteiden tarkentamisessa, niin palvelutoiminnan osalta kuin Turun alueen houkuttelevuudenkin osalta.

Opinnäytetyö koostuu kolmesta osasta. Ensimmäisessä osassa käydään läpi The Girl King – tuotannosta saatuja kokemuksia ulkomaalaisen tuottajan näkökulmasta. Toisessa osassa samaisen tuottajan ehdotusten pohjalta pohditaan mahdollisia kehityskohteita Turun alueen houkuttelevuuden lisäämisessä. Kolmannessa osassa käydään läpi palveluita ja niiden tehostamista sekä parantamista haastattelun ja tutkimustyön pohjalta tulleiden ideoiden avulla.

Tutkimuksen tuloksena selvisi, että Turussa kuvauspaikkana on paljon käyttämätöntä potentiaalia, jota pitää osata tuoda vahvasti esiin markkinoinnissa. Palvelut ovat jo nyt hyvällä tasolla, vaikka löytyykin osa-alueita, joita on mahdollista parantaa. Kaikki mahdolliset myönnytykset ja helpotukset ovat myös tervetulleita.

ASIASANAT:

Kansainvälinen, yhteistuotanto, kannustin, kuvauspaikkajärjestäjä

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Film and TV | Media production

1 May 2015 | 39 pages

Vesa Kankaanpää, Leena Kilpeläinen

Matti Rego

SERVICES EFFECTIVENESS FOR INTERNATIONAL FILM PRODUCTIONS IN A FOREIGN ENVIRONMENT - CASE THE GIRL KING

The objective of this thesis is to study the services for international film productions in Turku through the eyes of the Canadian producer for the film *The Girl King*. The aim is to find service areas which can be improved and developed further, as well as ways to better entice international productions to choose Turku as their filming location.

For the thesis, I interviewed film production professionals, most notably Anna Stratton, who worked as a producer on *The Girl King*. Her insight into the pros and cons of filming in Turku form the basis of the thesis as I aimed to find the areas which most need improvement, be it either the services or incentives for film productions.

The thesis is made up of three parts. The first part goes through the positive and negative aspects of filming in Turku through the eyes of a foreigner. The second part consists of possible development areas concerning the attractiveness of Turku as a filming location. The third part is dedicated to analyzing the services of Turku and thinking of more effective alternatives and fixes based on the interview and research.

Based on the results, Turku as a filming location has a lot of untapped potential, which should be brought front and centre when marketing Turku. Services are already at a decent level, but there are aspects that can be made more effective. All possible concessions are also welcome.

KEYWORDS:

international, co-production, incentive, location manager

SISÄLTÖ

LYHENTEET JA SANASTO	6
1 JOHDANTO	7
1.1 Länsi-Suomen Elokuvakomissio	8
2 HAASTATELTAVIEN ESITTELY	9
2.1 Anna Stratton – Tuottaja, The Girl King	9
2.2 Jonne Lindholm – Järjestäjä, The Girl King	10
3 CASE: THE GIRL KING	11
3.1 Tuotannon esittely	11
3.2 Positiiviset kokemukset	14
3.3 Haasteet ja negatiiviset kokemukset	14
3.4 Yhteenveto	16
4 KEHITYSEHDOTUKSET	17
4.1 Promoaminen ja Markkinointi	17
4.2 Kannustinjärjestelmät ja verohelpotukset	19
4.2.1 Hyödyt	20
4.2.2 Haitat	21
4.2.3 Unkarin malli	22
4.2.4 Kanadan mallit	22
4.3 Elokuvastudio	23
5 PALVELUJEN TEHOSTAMINEN	25
5.1 Järjestäjä Suomessa	25
5.2 Järjestäjä Pohjois-Amerikassa	26
5.3 Järjestäjänä kansainvälisessä yhteistuotannossa	26
5.4 Ratkaisuvaihtoehtoja	27
5.4.1 Erillinen vastuhenkilö	27
5.4.2 Tuotantokäsikirja	29
5.4.3 Ongelmatilanteet	29
5.5 Muuta	31
6 LOPPUPÄÄTELMÄ	33

LÄHTEET **35**

LIITTEET **37**

LIITTEET

Liite 1. Haastattelu – Stratton, Anna : The Girl King

Liite 2. Haastattelu – Jonne Lindholm : The Girl King

KUVAT

Kuva 1 - Anna Stratton.

Kuva 2 - The Girl King promojuliste. Triptych Media 2014.

Kuva 3 - Turun Linna. WFFC.

Kuva 4 - Kannustinmallin keskeiset potentiaaliset vaikutukset. Ulla Lukkari, Favex 2012.

LYHENTEET JA SANASTO

Lyhenne	Lyhenteen selitys (Lähdeviite)
WFFC	West Finland Film Commission / Länsi-Suomen Elokuvalautakunta
Call sheet	Päiväkohtainen kuvausaikataulu, josta selviää kuvauspaikka, kuvaajat, kuvattavat kohtaukset ja tarvittavat näyttelijät
Lokaatio	Kuvauspaikka
Independent-tuotanto	Studiojärjestelmän ulkopuolella tuotettu elokuva, budjetiltaan useasti pienempi kuin studio-elokuva.

1 JOHDANTO

Opinnäytetyö suoritetaan pääasiassa haastattelututkimuksena, jossa *The Girl King* – elokuvan kanadalaiselta tuottajalta Anna Strattonilta kartoitetaan Turussa kuvatun elokuvan tuotannon hyviä ja huonoja puolia sekä mahdollisia parannusehdotuksia. Tuotannolle paikallisia palveluja tarjosi Länsi-Suomen Elokvakomissio (West Finland Film Comission, jatkossa ”WFFC”), ja opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia WFFC:n panosta kansainvälisissä tuotannoissa ja miten palveluja voisi parantaa ja tehostaa sekä samalla nostaa profiilia varteenotettavana yhteistyökumppanina. Lisäksi pohdin haastattelussa esille tulleita parannusehdotuksia kansainvälisten tuotantojen houkuttelemiseksi Turun alueelle. Haastattelun lisäksi *The Girl King* – elokuvassa järjestäjänä toiminutta Jonne Lindholmia suomalaisen ja kansainvälisen elokuvatuotannon tärkeimmistä eroista ja kokemuksista kyseisen elokuva kuvauksista..

Kansainvälisten tuotantojen onnistuminen ja saaminen Turkuun ja Turun alueelle on itseäni kiinnostava asia, ja WFFC on myös kiinnostunut aiheesta, joten opinnäytetyön tekeminen kyseisestä asiasta on molemmille osapuolille kannattava ja onnistuessaan hyödyllinen.

Tutkimuksen apuna käytetään opinnäytetöitä ja haastatteluja, jotka liittyvät Suomessa aikaisemmin kuvattuihin kansainvälisiin yhteistuotantoihin, sekä lisäksi WFFC:n aineistoja liittyen kansainvälisiin tuotantoihin. Tämän lisäksi hyödynnän Favexin (Finnish Film & Audiovisual Export) tutkimusmateriaalia. Favex on audiovisuaalisen teollisuuden järjestö, jonka tarkoituksena on edistää suomalaisen audiovisuaalisen tuotannon kansainvälisille markkinoille viemistä. Favex julkaisee vuosittain raportteja, joista selviää kansainvälisen kilpailun kehitystä ja tilastoja sekä tapoja viedä suomalaista osaamista paremmin maailmalle. Tutkimus tehdään kvalitatiivisena, eli kysymysten laatu ja vastausten kattavuus ovat tärkeässä asemassa.

1.1 Länsi-Suomen Elokuvakomissio

Länsi-Suomen Elokuvakomissio on Turun Seudun Kehittämiskeskuksen yhteydessä toimiva, kansainvälisen elokuvakomissio-organisaation (AFCI) jäsen. Komissio tarjoaa palveluja alueellisille, kansallisille ja kansainvälisille audiovisuaalisille tuotannoille sekä elokuvatuotannoille.

Elokuvakomission tavoitteena on tukea paikallisten tuotantoyhtiöiden toimintaympäristön kehittymistä, lisätä paikallisesti tuotettuja tuotantoja, lisätä alan työllisyyttä ja houkutella seudulle kansallisia ja kansainvälisiä elokuva- ja televisiotuotantoja.

Komissio pyrkii lisäämällä alueella toteutettavien tuotantojen määrää kasvattamaan alueelle jäävää taloudellista ja imagollista hyötyä. (WFFC, 2015)

WFFC auttaa tuotantoja mm. seuraavissa asioissa:

1. Kuvauspaikkojen etsinnässä
2. Kuvausjärjestelyissä
3. Osaajien rekrytoinnissa
4. Avustajien etsimisessä (avustajarekisteri)

WFFC antaa myös tietoa rahoituksesta, alan ja alueen koulutuksesta, kuvauspaikkojenetsintä-palveluista, avustajien ja näyttelijöiden rekrytointipalveluista, tiloista ja kalustosta sekä alueen muista palveluista. (WFFC, 2015)

WFFC:n Komissaari on Teija Raninen, ja hän oli merkittävässä roolissa kun The Girl King – elokuvan tuottajat valitsivat kuvauspaikkaansa päätyen Turkuun ja Turun Linnaan. Turku ja WFFC tarjosivat tuotannolle luontevaa ja toimivaa kokonaispakettia, jonka johdosta päätöksenteko oli helpompaa.

2 HAASTATELTAVIEN ESITTELY

2.1 Anna Stratton – Tuottaja, The Girl King

Kuva 5 - Anna Stratton

The Girl King on pääasiassa suomalais-kanadalainen yhteistuotanto, ja kanadalaisena osatuottajana toimi Anna Stratton Triptych Mediasta. Anna oli mukana perustamassa kyseistä tuotantoyhtiötä vuonna 1994 yhdessä Louise Garfieldin ja Robin Cassin kanssa.

Strattonin meriitteihin kuuluvat mm. Kanadan Elokuva- ja TV-Akatemian korkein kunnianosoitus, Genie-palkinto (Nykyisin Canadian Screen Award) parhaasta elokuvasta (Lilies) vuodelta 1996. Stratton on toiminut tuottajana myös muissa elokuvissa, jotka ovat olleet ehdolla Kanadan korkeimman elokuvapalkinnon saajaksi. Näitä ovat mm. Christopher Plummerin ja Susan Sarandonin tähdittämä Emotional Arithmetic ja Timothy Olyphantin tähdittämä High Life. (Triptych Media, 2014)

Anna tuli mukaan The Girl King -tuotantoon vuonna 2008 tapaamisella Mika Kaurismäen kanssa. Kaurismäki oli tässä vaiheessa kehitellyt projektia jo 6 vuotta eri tuottajan kanssa. Käsikirjoitus ei alussa tyydyttänyt Strattonia tai Kaurismäkeä, eli he päättivät aloittaa prosessin alusta palkkaamalla Strattonille tutun käsikirjoittajan Michel Marc Bouchardin, jonka kanssa hän oli tehnyt kaksi aikaisempaa tuotantoa.

Kuningatar Kristiinan tarina oli se, joka veti Anna Strattonia puoleensa. Tarina ei ole yleisesti kovinkaan tunnettu ja siitä ei ole tehty montaakaan elokuvaa (tunnetuin vuoden 1933 versio, pääosassa Greta Garbo), eli oli otollinen aika kertoa tuo mielenkiintoinen tarina. Lisäksi kyseessä oli keskiaikaisesta ajasta huolimatta varsin tärkeä ja ajankohtainen tarina nuoren naisen haasteellisesta elämästä konservatiivisen valokeilan alla. (Stratton, haastattelu 25.3.2015)

2.2 Jonne Lindholm – Järjestäjä, The Girl King

Jonne Lindholm on toiminut kuvauspaikkajärjestäjänä (jatkossa ”järjestäjä”) useissa suomalaisissa ja kansainvälisissä tuotannoissa, mm. Johanna Vuoksenmaan katsojamagneetissa 21 Tapaa Pilaa Avioliitto ja saman ohjaajan Viikossa Aikuiseksi – elokuvassa sekä Klikkaa Mua -sarjassa. Kansainvälisistä yhteistuotannoista Lindholm on toiminut järjestäjänä suomalais-tsekkiläisessä Clownwinessa ja opinnäytetyön casessa The Girl King. (Lindholm, IMDB)

Lindholmia pyydettiin mukaan The Girl King -tuotantoon Marianna Filmsin tuotantopäällikön Hanna Virolaisen toimesta. (Lindholm, haastattelu 9.4.2015)

3 CASE: THE GIRL KING

3.1 Tuotannon esittely

Kuva 6 - The Girl King promojuliste. Triptych Media 2014.

Opinnäytetyössä keskitytään alkuvuonna 2014 Turussa kuvattuun täyspitkään teatterielokuvaan nimeltä The Girl King (Kuva 2). Elokuva on Mika Kaurismäen ohjaama ja tuottama, ja se kertoo kuningatar Kristiinasta ja tämän hallituskaudesta 1600-luvun puolessavälissä. Kristiina kohtasi useita vastoinkäymisiä jo nuorena pyrkiessään lopettamaan kolmikymmenvuotisen sodan. Elokuva myös käsittelee Kristiinan vaikeaa tasapainottelua luterilaisen ja katolisen maailman välillä sekä Kristiinan seksuaalisuutta ja sen tuomia ongelmia. (The Yellow Affair 2015)

Elokuvan tuotantoyhtiöistä löytyy suomalaisen Marianna Filmsin lisäksi tuotantoyhtiöt Saksasta, Ruotsista sekä Kanadasta. Elokuvan budjetti on suomalaisittain varsin mittava, 6,5 miljoonaa euroa, jonka johdosta yhteistuotanto muiden maiden kanssa on tarpeen.

Pääosassa Kuningatar Kristiinan roolissa nähdään verrattain tuntematon ruotsalainen Malin Buska. Kristiinan läheistä ystävää ja rakastajaksi spekuloitua Ebba Sparrea näyttelee useassa TV-sarjassa ja elokuvien sivuosissa esiintynyt kanadalainen Sarah Gadon.

Muista rooleista löytyy hieman tunnetumpia nimiä, kuten Millennium-sarjasta ja Mission Impossible – Ghost Protocol -elokuvasta tuttu ruotsalainen Michael Nyqvist (Axel Oxenstierna) ja Borgias – tv-sarjasta tuttu kanadalainen François Arnaud. Mittavan uran tehnyt luonnonäyttelijä Patrick Bauchau esittää elokuvassa René Descartesia, tunnettua ranskalaista filosofia, matemaatikkoa ja kirjailijaa. Suomalaisia näyttelijöitä elokuvasta löytyy myös, mm. Mikko Leppilampi, Samuli Edelmann, Laura Birn ja Ville Virtanen.

Ohjaaja Mika Kaurismäen lisäksi elokuvassa oli useita suomalaisia tekijöitä. Puvut valmistettiin Turussa, ja pukusuunnittelija toimi Marjatta Nissinen. Valo- ja kameratyöryhmät olivat myös pääosin suomalaisia. Järjestäjänä toimi Jonne Lindholm.

Marianna Filmsin lisäksi toinen päätuottajista on kanadalainen Triptych Media, eli Strattonin tuotantoyhtiö.

Tuotanto oli aluksi suomalais-kanadalainen yhteistuotanto, mutta alkuperäisen tuottajan poistuttua projektista mukaan tuli saksalainen osatuottaja. Kuningatar Katariinan äiti oli saksalainen, joten saksalaisten mukanaolo oli sitä kautta luonnollista. Myöhemmin mukaan liittyi ruotsalainen osatuottaja, ja koska Kuningatar Katariina itse oli ruotsalainen, oli mukanaolo myöskin luonnollista. Elokuvan tuottajat olivat lopulta Strattonin ja Kaurismäen lisäksi Wasiliki Bleser ja Rainer Kölmel Saksasta, Martin Persson Ruotsista ja Arnie Gelbart Kanadasta. (The Girl King, IMDb)

Kuva 7 - Turun Linna. WFFC.

Turun Linna (Kuva 3) oli ollut harkinnassa jo aikaisemminkin, mutta ensisijaisia kuvauskohteita etsittiin pääasiassa Ruotsista ja Saksasta. Nämä vaihtoehdot osoittautuivat kuitenkin tuotannolle liian kalliiksi, joten tuottajat palasivat harkitsemaan Turun Linnaa. Tapaaminen WFFC:n Teija Ranisen kanssa auttoi kallistamaan vaa'an Turun puolelle, koska Turussa oli mahdollista kuvata koko elokuva Turun Linnassa tapahtuvien kohtausten lisäksi. Budjettilaskelmat olivat myös tuottajille suotuisia ja elokuvassa tarvittavat keskiaikaiset puvut oli mahdollista valmistaa Turussa, joka auttoi koko tuotantoa huomattavasti. Turusta löytyi myös paljon tukea tuotannolle, joten päätös kuvata Turussa oli lopulta varsin suoraviivainen, ja varsinkin rahallinen aspekti auttoi ratkaisemaan asian. Lisäksi Turun Linna oli yksi Kuningatar Katariinan hallitsemista linnoista, joten valinta oli tuonkin asian puolesta luonnollinen.

Tuotantokieleksi valikoitui englanti, koska Mika Kaurismäki työskentelee aina omissa elokuvissaan englanniksi. Englanti oli myös monikansallisessa tuotannossa ainoa kaikille yhteinen kieli. Itse elokuvan kieleksi valittiin myös englanti. Katsojakunnan maksimointi vaikutti tähän päätökseen, kuten myös käsikirjoittajan äidinkieli. (Stratton, haastattelu 25.3.2015)

Elokuvan ensi-iltaa on kaavailtu vuodelle 2015 (The Girl King, IMDB)

3.2 Positiiviset kokemukset

Anna Strattonilla ei ollut aikaisemmin kokemusta Turusta tai edes Suomesta, joten odotuksia ei erityisemmin ollut. Ensimmäinen yllätys oli ihmisten loistava englanninkielen osaaminen. Suomalaiset työryhmäläiset ja tuotannon aikana kohdatut paikalliset ihmiset vaikuttivat myös todella fiksuilta, sivistyneitä ja yllättävän korkeasti koulutetuilta

WFFC:n Teija Raninen ymmärsi heti mitä tuotanto Turulta tarvitsee, oli positiivisesti mukana alusta asti, ja oli valmis auttamaan tarpeiden kanssa. Samaa voi myös sanoa koko WFFC:n toimijoista, eli lähtökohdat yhteistyölle olivat alusta asti hyvät. Lisäksi tukiverkosto oli kattava. Paikalliset tekijät ja yhteistyökumppanit vaikuttivat myös alusta asti yhteistyökykyisiltä ja ystävällisiltä.

Suurin osa suomalaisesta työryhmästä oli Helsingistä ja Turusta, ja yhteistyö eri kansalaisuuksien välillä toimi mallikkaasti. Kielitaidon lisäksi työryhmän suomalaiset hoitivat työnsä ammattitaidolla ja auttoivat ulkomaisia tekijöitä paikallisissa asioissa, kuten ravitsemusliikkeiden valinnoissa.

Kuvaustyöryhmä oli 60–80 –hengen suuruinen, joka tarkoittaa varsin isoa kustannuserää varsinkin asumiskustannuksissa. Hotellit ja asuinpaikat joustivat kustannuksissa, ja tuon kokoisella työryhmällä säästö oli merkittävä. (Stratton, haastattelu 25.3.2015)

Lindholmin kokemukset kuvauksista rajoittuivat järjestysosaston toimintaan, ja vaikka komentokieli oli englanti, niin suuremmilta ongelmilta vältyttiin. (Lindholm, haastattelu 9.5.2015)

3.3 Haasteet ja negatiiviset kokemukset

Tuotannon haasteet alkoivat jo hyvissä ajoin ennen kuvauksia. Kansainvälisenä yhteistuotantoja rahoituksen järjestäminen oli vaativaa. Elokuvan pääosassa ei

ollut isoa kansainvälistä tähteä, tarina oli monelle tuntematon ja tarinassa oli mukana aspekteja joita monet vieroksuvat, kuten Kuningatar Katariinan väitetty homoseksuaalisuus.

Vaikka Kuningatar Kristiina oli ruotsalainen, valinta kuvata englanniksi vaikeutti rahoituksen saamista Ruotsista. Rahoitustahojen etsiminen oli haastavaa, ja viimeisen laskelman mukaan elokuvalla oli lopulta jopa 28 rahoittajaa.

Itse kuvauksissa suurimmaksi haasteeksi muodostui lumen puuttuminen. Kuvakset suoritettiin helmi-maaliskuussa 2014 ja tuona aikana Turussa ei ollut juuriakaan lunta. Tarvittava lumi piti erikseen tehdä tai kuljettaa paikalle, joten tämä luonnollisesti nosti kustannuksia.

Itse kuvauksissa isompia ongelmia ei lumen puuttumisen lisäksi ollut, eli haastattelussa ilmenneet ongelmat olivat suhteessa varsin pieniä.

Työryhmä oli 60–80 hengen suuruinen, joten majoitustarpeet olivat varsin mittavat. Tästä syystä riittävän majoituksen löytyminen oli muutamaan otteeseen haasteellista. Näistäkin asioista selvittiin ilman isompia ongelmia. Isolla työryhmällä pyykinpesutarpeet olivat myös varsin mittavat, ja Strattonin englanninkielisen avustajan piti ratkoa tästä aiheutunutta ongelmaa kunnes löysi englantia puhuvan pyykkipalvelun.

Stratton mainitsi haastattelussa, että työryhmällä oli paikallinen kontakti, jolle pysytyi soittamaan erinäisissä asioissa. Tästä huolimatta varta vasten työryhmälle tarkoitettu ”tukihenkilö” olisi voinut olla hyvä idea, esimerkiksi juuri WFFC:n puolelta. Henkilö, jolla olisi hyvät kontaktit ja paikallistieto, jolta olisi voinut esimerkiksi kysyä hyvää paikkaa kotitaloustarvikkeiden ostoa varten, ruokailupaikkoja ruoka-allergikoille tai kasvissyöjille sekä apua puhelinongelmissa tai langattoman netin käytössä.

Turun sijainti mainittiin haasteellisena. Kuvaukset kestivät useita viikkoja, ja erityisesti ulkomaisten työryhmäläisten ja näyttelijöiden pääsy takaisin koteihinsa oli aikaa vievää, koska matkustamisen piti tapahtua pääosin Helsingin lentoasemalta. Yhteydet Helsinkiin olivat toki hyvät, mutta ajankäytön suhteen tilanne ei

ollut ideaali. Osa työryhmästä piti palkata esimerkiksi Helsingistä, josta tulee automaattisesti asumis- ja matkustuskustannuksia. Isompi valikoima työryhmäläisiä Turussa auttaisi näiden kustannuserien minimoimisessa. (Stratton, haastattelu 25.3.2015)

3.4 Yhteenveto

Yleisesti ottaen tuotannon ongelmat kuvauksissa olivat varsin pieniä, ja suomalaisten työryhmäläisten yhteistyöinnokkuus, kielitaito, ammattitaito ja avuliaisuus auttoivat tuotannon onnistuneeseen päätökseen. Alueen ihmisten sivistyneisyys ja kulttuuri tekivät myös hyvän vaikutuksen ulkomaisiin tekijöihin. Stratton tulisi oikein mielellään takaisin Turkuun tekemään elokuvaa.

4 KEHITYSEHDOTUKSET

Kansainvälisiä tuotantoja on hankala palvella, jos niitä ei alueelle saada houkutteltua. Haastattelujen ja tutkimustyön tuloksena on aihetta nostaa esille muutama potentiaalinen tapa houkuttaa tuotantoja Turun alueelle tehokkaammin.

4.1 Promoaminen ja Markkinointi

Anna Strattonin haastattelusta kävi aika selväksi ne asiat, joihin suomalaisten ja turkulaisten kannattaa panostaa kun aluetta lähdetään myymään ja markkinoimaan ulkomaisille tuottajille. Kilpailu kansainvälisistä tuotannoista on kovaa, eli keskittymien paikallisiin erikoisuuksiin on tärkeää. Henkilökohtainen kontakti ja oikeat ihmiset ovat isossa roolissa. Kanadassakin kilpailu on kovaa, mutta esimerkiksi Winnipegissä on sen verran ammattitaitoisia ja miellyttäviä ihmisiä myyntityössä, että he pystyvät omilla persoonallisuuksillaan saamaan etua muihin alueisiin nähden. Turussa nämä asiat ovat myös hyvällä mallilla, eli niitä kannattaa käyttää hyväkseen.

Moni ei tiedä suomalaisten elokuvatuotantoammattilaisten hyvästä kielitaidosta, korkeasta koulutustasosta ja ammattitaidosta, eli nämä asiat on ainoastaan fiksumia ottaa esille Suomea ja Turkua markkinoitaessa. Yksi haastattelun aikana esille tullut asia oli mahdollinen promootiovideo, jossa tuotaisiin esille Turun uniikkia arkkitehtuuria, kauniita lokaatioita, suomalaisten kielitaitoa, päätöksenteon helppoutta ja muita valttikortteja. Stratton korosti että todella monelta tuollainen video löytyy, ja se itsessään ei ratkaise päätöksiä. Asiaa on kuitenkin hyvä harjoitella, eikä siitä varmasti olisi haittaakaan. Video voisi kuitenkin olla kätevä ”käyntikortti”, joka tukisi promootiotyötä.

Lopuksi Stratton vielä painottaa, miten Turun alueen helppous, luonteva kokonaispaketti ja hänen silmiinsä suoraviivainen päätöksenteko ovat sellaisia asioita joita kaikilla ei ole, ja se on ehdottomasti valttikortti. Kaikki pienetkin myönnytyksen auttavat päätöksenteossa, ja erityisesti jos päätöksiä ovat neuvottelemassa oikeat ihmiset. (Stratton, haastattelu 25.3.2015)

Lindholm on Strattonin kanssa samoilla linjoilla, varsinkin kun vertaa Helsinkiin, jossa hän myös työskentelee. Turussa byrokratia, päätöksenteko ja lupa-asiat ovat huomattavasti helpompia ja vaivattomampia. Helsingissä on myös jatkuvasti käynnissä useita tuotantoja, jotka haittaavat asukkaiden elämää, ja saavat aikaan vastustusta. Turussa asenne on vielä se, että kaikenlaiset uudet asiat ovat mukavia ja varsinkin elokuvatuotannot otetaan vastaan avosylin ja tuotantoihin suhtautuminen on innostunutta. (Lindholm, haastattelu 9.4.2015)

Turulla on myös ihmisistä ja tekijöistä riippumattomia asioita, joita Strattonin mukaan on hyvä nostaa esille:

1. Pitkät kesäpäivät. Suomen kesät ovat valoisia ja pitkiä, joka voi olla monelle tuotannolle rahanarvoinen asia. Pidempi aika kuvata päivisin voi tarkoittaa vähäisempiä kuvauspäiviä, joka taas on suoraan rahansäästöä asuin- ja elinkustannuksissa sekä palkoissa. Asia, jota monikaan ei tule ajatelleeksi. Mielikuvat ovat monelle väärät. Tämä toki koskee pääasiassa kesällä kuvattavia tuotantoja. Talvisin päivät ovat lyhyitä, eli talven osalta asiaa pitää lähestyä eri näkökulmasta.
2. Turun arkkitehtuuri. Turussa on sekaisin paljon modernia ja vanhempaa arkkitehtuuria. The Girl Kingille paikka oli luonnollisesti ideaali Turun Linnan johdosto, mutta moni muukin voisi nähdä Turun arkkitehtuurin isona valttina. Maaston rakenne ja hienot maisemat luovat komeita mahdollisuuksia kuvauksia ajatellen. Meren läheisyys mainittiin myös positiivisena asiana.
3. Turvallisuus. Suomi on yksi Euroopan turvallisimmista maista, ja tuottajille on erittäin tärkeää voida luottaa siihen, että kaikki työryhmäläiset saavat kulkea rauhassa kuvauspaikalta hotellille/majoitustilaan. Tämä on tärkeää varsinkin naisten kohdalla. Kuvaukset alkavat ja päättyvät yleensä normaalien ”toimistoaikojen” ulkopuolella, joten yöt ja aikaiset aamut ovat tavanomaisia. Varsinkin tällöin on voitava luottaa esimerkiksi taksipalveluihin, jotka Suomessa ovatkin korkeatasoisia ja luotettavia.

4. Vaihtokurssit. Koskee tuotantoja joissa on esimerkiksi Euroopan Unionin ulkoisia rahoittajia. Lisäksi ajankohtainen ainoastaan jos kurssit ovat suotuisia, eli asian esilletuomista käytettävä harkiten. (Stratton, haastattelu 25.3.2015)

4.2 Kannustinjärjestelmät ja verohelpotukset

Rahalliset tekijät ovat aina isossa roolissa kun tuottajat valitsevat kuvauslokaatiota. Verohelpotukset ja kannustimet voisivat toimia isona houkuttimena kansainvälisille tuotannoille. Maaliskuussa 2015 Favex ehdotti Suomeen kannustinjärjestelmää, jossa tuotannot voivat saada 20 % osittainpalautuksen kuluista, jotka on käytetty suomalaisten palkkaamiseen ja palveluostoihin. Favexin toiminnanjohtaja Johanna Karppinen kiteyttää osittaispalautusten vaikutuksia samaisessa tiedoteessa:

Osittaispalautusten ehdot ovat hyvin konkreettiset ja tiukasti kotimaiseen palvelutuotantoon sekä työllisyyden kehittämiseen keskittyvät. Toisaalta hyödyt ovat ilmeiset. Jokaista palautettua euroa kohden saadaan vähintään viisinkertaiset elinkeino- ja palkkatulot ulkomailta Suomeen. (Favex tiedote, 2015)

Ehdotuksen takana ovat useat keskeiset AV-alan järjestöt, mm. Länsi-Suomen Elokuvakomissio:

Favexin ehdotusta puoltavat keskeiset AV-alan toimialajärjestöt, kuten Suomen elokuvatuottajien keskusliitto SEK, Suomen audiovisuaalisen alan tuottajat SATU, Suomen elokuvasäätiö SES, Suomen elokuvaohjaajien liitto SELO, Suomen elokuvaajien yhdistys F.S.C., AV-tuottajien tekijänoikeusyhdistys Tuotos, Kopiosto, Finnanimation, Commission Helsinki, Lapin elokuvakomissio, Länsi-Suomen elokuvakomissio, Itä-Suomen elokuvakomissio, Pohjois-Suomen elokuvakomissio, Suomen elokuvatoimistojen liitto, Suomen Filmikamari, Suomen elokuvateatteriliitto SEOL, Suomen Näytelmäkirjailijat ja Käsikirjoittajat sekä Suomen Näyttelijäliitto – Finlands Skådespelarförbund. (Favex tiedote, 2015)

4.2.1 Hyödyt

Kannustinmallin keskeiset potentiaaliset vaikutukset

Kuva 8. Kannustinmallin keskeiset potentiaaliset vaikutukset. Ulla Lukkari, Favex 2012

Petra Themanin Favexille vuonna 2012 tekemän selvityksen mukaan kannustinmallin keskeisimmät potentiaaliset vaikutukset olisivat (Kuva 4):

1. Palveluliiketoiminnan kehittäminen
2. Maabrändin vahvistuminen
3. Työllistyvyys
4. Kotimaisen IP-massan kasvattaminen
5. Vientitulot ja kulttuuriviennin kasvu
6. Kv-liiketoiminnan infran kehittäminen (Theman, 2012a)

Kannustinjärjestelmä voisi auttaa kehittämään palveluliiketoimintaa, kuten matkailualaa, ruokapalveluita sekä kuljetusala. Maabrändin on nähty nousevan jo

yksittäisillä tuotteilla, kuten varsinkin peliteollisuuden tuotteet Clash of Clans ja Angry Birds ovat osoittaneet.

Työllistävä vaikutus olisi selvä ja huomattava. AV-alalla työpaikkojen ja koulutuksen houkuttelevuus korostuisi, ja työllisyys kasvaisi. Seurausta olisi myös tuotantojen oheistoimintojen työllisyydellä, kuten matkailu- kuljetus- ja ruokapalvelut. Matkailun on myös huomattu lisääntyvän alueilla, jotka käyttävät kannustinjärjestelmää, parhaimpana esimerkkinä Uusi-Seelanti Taru Sormusten Herra –elokuvi-yhteydessä.

Vientitulojen nopeuttaminen ja kiihdyttäminen on mahdollista AV-aloilla, ja varsinkin kulttuurivienti on itsessään jo arvokasta. Ulkomaiset tulovirrat ja investoinnit Suomeen ovat tervetulleita.

Suomalaisten tekijöiden ammattitaidon profiilinnosto ja varteenotettavuus tekijöinä sekä luovien alojen osaamisen kasvattaminen kuuluvat myös kannustinjärjestelmän potentiaalisiiin hyviin puoliin.

4.2.2 Haitat

Monessa maassa kannustinjärjestelmä on tuonut paljon positiivista alalle. Kaikki eivät ole kuitenkaan täysin myytyjä järjestelmän toimivuudesta. Themanin selvityksessä esitelläänkin mahdollisia haasteita kannustinjärjestelmässä:

1. Julkinen sektori pelkää ”Pandoran lippaan” avaamista (”Tulevatko muutkin alat tätä jatkossa vaatimaan?”)
2. Tämän hetkinen taloudellinen tilanne ja poliittinen todellisuus eivät suosi toimialaspesifejä ratkaisuja vaan pikemminkin laajoja horisontaalisia toimenpiteitä (mm. palvelurakenteen vahvistaminen olemassa olevin työkaluin)
3. Itse järjestelmän/ajatuksen tulkitseminen liian ”epäinnovatiiviseksi” tavaksi saavuttaa tavoitteet. Taustalla on pelko ajautumisesta insentiivikilpailuun. (Theman 2012a)

Yksi pelko on, että Suomen kaltaisella rajoitettujen resurssien maassa yhä useampi ala lähtisi vaatimaan verohelpotuksia ja kannustimia. Tämä puolestaan voisi

ajaa tilanteeseen, jossa jo valmiiksi rajallisia varoja pitäisi jakaa yhä useammalle alalle ja koko järjestelmän tehokkuus vähenisi.

Muita huolenaiheita ovat paikallisten toimijoiden ja tuotantojen jääminen isojen kansainvälisten tuotantojen jalkoihin kun suomalaiset yrittävät päästä osallisiksi isojen tuotantojen rahantekomahdollisuuksiin.

Kannustimien pitää olla sellaisia, että paikalliset tekijät (ohjaajat, käsikirjoittajat, kuvaajat jne.) hyötyvät palvelualueiden ohella, muuten järjestelmä ei toimi.

4.2.3 Unkarin malli

Favexin vuonna 2012 julkaisemasta presentaatiosta selviää miten Unkarissa otettiin käyttöön kannustinjärjestelmä vuonna 2004, koska AV-alan työvoimaa oli lähtenyt maasta työvoimapulaksi. Vuonna 2003 AV-alan liikevaihto oli noin €20 miljoonaa. Vuonna 2009 liikevaihto oli kasvanut €130 miljoonaan. Lisäksi kannustimien houkuttelemat kansainväliset tuotannot ovat jättäneet erityisesti kuvausalueille merkittäviä määriä tuotantobudjettien ulkopuolisia tuloja. (Theman 2012b)

Nykyisin peruspalautusprosentti Unkarissa on 25 %, ja tietyin ehdoin tuotannot voivat saada helpotuksina jopa 30 % käytetystä budjetista. Kannustinjärjestelmä on houkutellut maahan isoja Hollywood-tuotantoja, kuten Die Hard 5, Hercules ja Mission Impossible – Ghost Protocol. (Hollywood Reporter 2014)

4.2.4 Kanadan mallit

Case-esimerkin ollessa kanadalainen osatuotanto, voi Kanada ja erityisesti Ontarion provinssi olla hyvänä esimerkkinä ulkomaiselle mallille. Ontario on väkilu-

vultaan Kanadan suurin provinssi ja siihen kuuluvat maan suurin kaupunki Toronto ja pääkaupunki Ottawa. Jääskeläinen kiteyttää opinnäytetyössään Kanadan valtion alaisen rahaston toimintaa, joka tarjoaa verohelpotuksia elokuva- ja televisiotuotantoihin sekä palveluihin. Ohjelman tavoitteena on tukea kansallisia tuotantoja ja niiden luovaa sisältöä. Tuotannot saavat kokonaisbudjetista 25 % kulutettavakseen, aina 60 % asti. (Jääskeläinen 2013)

Kansallisen rahaston lisäksi Ontariossa on käytössä omat verohelpotuksensa olettaen että tuotanto käyttää paikallista työvoimaa ja resursseja. Tuotanto voi saada 35 % kuluistaan helpotuksina ilman maksimirajoitusta kokonaisbudjetin osalta. Lisäksi ensikertalaiset tuottajat voivat saada helpotuksia aina 40 % asti. Verohelpotuksia hallinnoivat yhdessä Ontario Media Development Corporation (OMDC), joka on turismista, kulttuurista sekä urheilusta vastaavan ministeriön alainen, sekä verohallinto. (Ontario Media Development Corporation, 2015)

Haastattelussa Stratton mainitsi miten heidän Ontariossa sijaitseva tuotantoyhtiönsä on pystynyt käyttämään verohelpotuksia tuotannoissaan ja mainitseekin yhdeksi vartenotettavaksi vaihtoehdoksi myös Suomelle. Tärkeintä olisi kuitenkin pitää huoli että kannustimet eivät aiheuta paikallisten tuotantojen jäämistä ulkomaisten tuotantojen jalkoihin. Lisäksi paikallisten alueiden normaali arkinen toiminta ei saisi liikaa häiriintyä esimerkiksi kuvauksista johtuvien liikennejärjestelyjen jatkuvien muutosten seurauksena. Jos suoria verohelpotuksia ei ole mahdollista toteuttaa, mainitsi Stratton yhdeksi vaihtoehdoksi matkustuskustannuksissa tai asumiskustannuksissa toteutetut kannustimet. (Stratton, haastattelu 25.3.2015)

4.3 Elokvastudio

Elokvastudio on yksi usein esille nostettu vaihtoehto tuotantojen houkuttelemiseksi paikkakunnalle. Suomesta studio löytyy esimerkiksi Nakkilasta Tampereen läheltä. Villilä Studioista löytyy miltei 1000m² studiotilaa sekä tuotantotiloja

(mm. tuotantotoimisto, puvustamo, pukuhuoneita, maskeeraustilat ja auditorio), ja jälkituotantotiloja. (Villilä Studiot, 2015)

Villilän kaltaisella elokuvastudiolla on tarkoitus houkutella tuotantoja kokonaisvaltaisella palvelulla, joten ensisijaiset kohteet ovat ison budjetin elokuvat, ns. ”Hollywood”-elokuvat. Tämä ei välttämättä takaisi isoja tuotantoja valitsemasta studiopaikkakuntaa kuvauspaikaksi. Kilpailu tuotannoista on todella kovaa, ja esimerkiksi juuri Ontariossa, Kanadassa on useita studioita ja toimiva kannustinjärjestelmä, jota Suomen olosuhteissa olisi vaikea haastaa. Tuotantoja pitäisi olla tasaisesti ja useita jotta studio olisi kannattava, varsinkin kun otetaan huomioon studion rakentamiskustannukset, jotka ovat huomattavat. Strattonin tuotantoyhtiön tuottamat elokuvat ovat pääsääntöisesti *independent*-elokuvia, jotka ovat tottuneet tarvittaessa rakentamaan itse omat studiossa esimerkiksi varastorakennuksiin. Villilän kaltainen studiokompleksi ei välttämättä ole rahallisesti paras ratkaisu rajoitetulla budjetilla toimiville *independent*-tuotannoille. Logomo mainittiin yhtenä vaihtoehtona potentiaalisena studiona, jos tarvetta sellaiselle olisi ollut *The Girl King* – tuotannossa. Logomo vois myös jatkossa toimia studiotilana jos sellaiselle olisi tulevilla tuotannoilla tarvetta.

Kilpailu on kovaa, ja Turussa keskittymisen pitäisi tapahtua muihin asioihin kuin panostamalla studioon. (Stratton, haastattelu 25.3.2015)

5 PALVELUJEN TEHOSTAMINEN

Haastattelussa esille tulleet tuotannon ongelmat olivat lopulta varsin pieniä ja ratkaistavissa. Olen toiminut muutamaa otteeseen järjestäjänä lyhytelokuvatuotannoissa, musiikkivideon kuvauksissa sekä kerran järjestäjäharjoittelijana kokopitkässä teatterielokuvassa. Haastattelua tehdessäni huomasin miten moni Strattonin mainitsemista haasteista vaikutti sellaisilta, jotka voisivat kuulua järjestäjälle tai järjestäjän tapaiselle erilliselle henkilölle.

5.1 Järjestäjä Suomessa

Pirilä ja Kivi määrittelevät kirjassaan TEOS kuvauspaikkajärjestäjän toimenkuvat seuraavasti:

Kuvauspaikkajärjestäjä (location manager) etsii kuvauspaikat, valokuvaa tai videokuvaa ne, esittelee ehdotuksensa päälavastajalle ja ohjaajalle, neuvottelee kuvauspaikkaan liittyvistä maksuista ja muista kuluista, osallistuu valittujen kuvauspaikkojen lopulliseen tarkastukseen ennen kuvauksia, sopii kuvauspaikan ruokailu- ja saniteettipalveluista, järjestää tilapäisen pysäköinnin vaatimat luvat ja aputyövoiman liikenteen ohjaamiseen. Kuvausten aikana huolehtii kuvauspaikalla mahdollisesti esiintyvien häiriöiden poistamisesta, järjestää tarvittavat odottelu- ja taukotilat näyttelijöille ja avustajille, pitää yllä järjestystä ja vastaa kuvausalueen siivoamisesta ja mahdollisten vaurioiden korjaamisesta kuvausten päätyttyä. (Pirilä & Kivi 2010, 117-118.)

Esituotantovaihe ei tämän opinnäytetyön puitteissa ole kovinkaan relevantti, vaan pikemminkin kuvausten aikana tapahtuva toiminta.

Kuvauspäivänä järjestäjän on käytännössä ensimmäisenä paikalla ja lähtee lokaatiosta viimeisenä. Päivän alussa järjestäjän on huolehdittava siitä, että lokaatiossa on tarvittavat ihmiset avaamassa ovia ja opastamassa työryhmälle pysäköintipaikkoja. Eri osastoille on osattava osoittaa oikeat kulkureitit kaluston kuljettamista varten, ja erityisesti valoryhmälle on näytettävä sähkönsaantimahdollisuudet. Puku- maski- ja cateringosastoille näytetään tilat, jossa he voivat suorittaa puvustuksen, maskeerauksen sekä muonituksen.

Jos kuvaukset ovat yleisellä paikalla, on järjestäjän huolehdittava liikenteenohjauksesta- ja pysäytyksestä tarvittavalla määrällä henkilöitä. Ruokailu-, saniteetti- ja taukotilat on myös osattava neuvoa kaikille työryhmän jäsenille. Järjestäjän vastuulla on valvoa koko kuvausten ajan lokaatiossa mahdollisten haittojen varalta, ja tarvittaessa järjestäjä on yhteyshenkilö kuvauspaikan omistajan ja työryhmän välillä.

Järjestäjän työ on siis ennakoivaa ongelmanratkointia ja sopeutumista arvaamattomiin tilanteisiin. Se vaatii järjestelmällisyyttä, kärsivällisyyttä, ”kylmää päätä” ja neuvokkuuttakin.

5.2 Järjestäjä Pohjois-Amerikassa

Pohjois-Amerikassa elokuvan tekeminen on järjestäytyneempää kuin Suomessa, ja jokaisella osastolla on oma liittonsa. Järjestäjä ei myöskään välttämättä itse ole se henkilö, joka tekee kaiken, vaan delegoi alaisilleen ja valvoo jotta kaikki sujuu joutuisasti. Jonne Lindholmin opinnäytetyöstä löytyykin määritelmä Pohjois-Amerikkalaisen järjestäjän kuvaustenaikaisista toimenkuvista:

Kuvausjaksolla location manager koordinoi käytännön järjestelyitä käyttämällä lokaatiossa tuotannon koosta riippuen joko yhtä tai useampaa assistant location manageria apunaan. Tällöin location manager nimenomaan keskittyy valvomaan, että kaikki ennakkovalmistelujaksolla sovitut ja järjestetyt asiat toimivat suunnitelmien mukaan, eikä siis itse välttämättä ole toteuttamassa suunnitelmien täytäntöönpanoa. Tämän lisäksi location manager on valmiudessa reagoimaan kaikkiin yllättäviin asioihin. Hän toimii myös linkkinä kuvausryhmän, tuotantotoimiston ja kuvauspaikan henkilöiden ja väestön välillä. (Lindholm, 2011)

Työt ovat siis varsin samanlaisia. Suurin ero on siinä, että Suomessa järjestäjä tekee paljon käytännön työtä itse, ja Pohjois-Amerikassa työ on enemmän delegoimista ja valvomista.

5.3 Järjestäjänä kansainvälisessä yhteistuotannossa

Haastateltava Jonne Lindholm on toiminut järjestäjänä useassa kansainvälisessä tuotannossa, erityisesti juuri Turun alueella. Suurin ero koskee tuotannon kokoa.

Kansainväliset tuotannot ovat miltei aina isompia. Työryhmän koko ja kaluston määrä, ja sen myötä vaatimukset järjestäjälle ja järjestysosastolle ovat suuremmat. Tilatarpeet kalustolle ja ryhmälle ovat mittavammat, ja suunnittelutyö on laajempaa ja vie enemmän aikaa. Lupajärjestelyt ja viranomaisten kanssa neuvottelu on työläämpää. (Lindholm, haastattelu, 9.4.2015)

Kansainvälisissä tuotannoissa näyttelijät ovat tottuneet saamaan henkilökohtaiseen käyttöönsä asuntoautot aina kuvauspaikalla. Suomalaisissa tuotannoissa tätä tapahtuu paljon harvemmin.

5.4 Ratkaisuvaihtoehtoja

Usein pienetkin ongelmat voivat aiheuttaa ylimääräistä päänvaivaa ja stressiä. Mahdollisimman moneen tilanteeseen varautuminen voi tuntua pieneltä asialta mutta itsekin kuvausryhmän jäsenenä toimineena voin todeta että sujuvasti ratkotut pienetkin ongelmat auttavat pitkälle. Vieraskielisillä tuotannoilla ongelmia on todennäköisesti enemmän kuin suomenkielisillä, johtuen jo pelkästään kieli-muurista.

5.4.1 Erillinen vastuuhenkilö

Kuvauspaikkajärjestäjällä on kuvauksissa harvoin ylimääräistä aikaa, ja kuvausten välinen aika on usein myös kortilla. Tästä syystä ei ole realistista vaatia järjestäjää auttaman kuvausryhmäläisiä ongelmissa, jotka eivät suoranaisesti liity kuvauksiin. Yksi vaihtoehto olisi määritellä yhden henkilön vastuulle toimia kansainvälisen tuotannon yhteys- ja vastuuhenkilönä. Tämä henkilö voisi olla esim. WFFC:n työntekijä, joka priorisoisi oman aikansa ensisijaisesti tuotannon ongelmien ratkojaksi. Olisiko WFFC:llä ja Turun kaupungilla kiinnostusta tai resursseja palkata rooliin erillinen työntekijä?

Kyseisellä henkilöllä pitäisi olla kattavat kontaktit alueella toimiviin palveluntarjoajiin, ja oletettavasti ajan ja tuotantojen myötä tuo kontaktiverkosto kasvaisi ja tehostuisi. Ideaalitulanteessa yksi henkilö olisi tuotannon käytettävissä alusta loppuun ja kattavan kontaktiverkoston avulla hän pystyisi auttamaan pienissäkin odottamattomissa ongelmissa välittömästi.

Laadukkaan ja kattavan kontaktiverkoston lisäksi kyseisellä henkilöllä olisi hyvä olla kattava paikallistietous, hyvä reagointikyky sekä sopeutumiskykyä erilaisiin tilanteisiin.

Kyseisen henkilön roolia voisi miettiä laajemmaksikin. Hän voisi neuvotella paikallisten palveluntarjoajien kanssa yhteistyösopimuksia, jotka auttaisivat WFFC:ta tuotantojen houkuttelemisessa, ja tuotantoja kustannusten laskemisessa ja tehokkuudessa.

Lindholm ei aluksi ollut vakuuttunut siitä, että ylläolevalle vastuuhenkilölle olisi välttämättä tarvetta. Haastattelun edetessä kävi kuitenkin ilmi, että jos näitä isompia kansainvälisiä tuotantoja tulisi Turun alueelle nykyistä enemmän, niin WFFC:n henkilöstöresurssit eivät olisi riittäviä. Aika ei riitä oman työn tekemiseen, sekä tuotantojen tarpeiden valvomiseen. Tästä syystä erillinen henkilö, tai jopa työryhmä, jonka ainoa tarkoitus on palvella tuotantoja, vaikutti jopa ihan hyvältä idealta.

Tuotantomäärän noustessa, myös WFFC:llä pitäisi olla ns. reserviä, jotta kaikkia tuotantoja olisi mahdollista palvella nopealla aikataululla. Tämä koskee sekä ulkomaisia, että suomalaisia tuotantoja. Jos tuotantomäärä lisääntyy entisestään, on tämän asian ratkaiseminen tärkeää. Tasapainottelu kaikkien yhtä aikaa päällä olevien tuotantojen kesken on vaativaa, eli pitäisi pitää huoli että kaikki tuotannot saavat tasa-arvoisen kohtelun, ja pääsevät etenemään sujuvasti. (Lindholm, haastattelu 9.4.2015)

5.4.2 Tuotantokäsikirja

Tuotannoilta löytyy yleensä omasta takaa erillinen tuotantokäsikirja, josta selviää työryhmäläisten yhteystiedot, tarpeelliset kartat, käsikirjoitus, call sheetit ja kuvausaikataulut ja muu tuotannolle spesifinen informaatio. Tämän lisäksi WFFC voisi luoda erityisen vieraskielisille tuotannoille suunnatun tuotantokäsikirjan. Kirja olisi kattavampi kuin normaali tuotantokäsikirja, ja siitä selviäisi yksityiskohdaisempaa informaatiota kuin perinteisestä tuotantokäsikirjasta. The Girl Kingssä oli järjestäjä Jonne Lindholmin mielestä varsin kattavaa tuotantokäsikirja, mutta hän ei myöskään tyrmännyt ideaa WFFC:n erilisestä ulkomaisille tuotannoille suunnatusta paikallisesta tuotantokäsikirjasta.

5.4.3 Ongelmatilanteet

Täyspitkän elokuvan kuvaukset kestävät yleensä muutamasta viikosta muutama kuukauteen. Tänä aikana todennäköisesti kaikki ulkomailta tulevat työryhmäläiset majoittuvat tuotantopaikkakunnalla joko hotellissa tai vuokratessa asunnossa/talossa. Asumisolot pyritään saamaan mahdollisimman normaaleiksi, ja varsinkin asunnoissa ja taloissa asuville voi tulla vastaan useita arjen ongelmia joihin he tarvitsevat apua. Näitä voivat olla:

1. Tietotekniset ongelmat. Työryhmäläisellä voi olla ongelmia internetin, WLANin, puhelimen tai vaikka television kanssa. Asiakaspalvelun kanssa kommunikointi on jopa suomalaisille usein turhauttavaa. Tuotantokäsikirjasta voisi löytyä tarvittavat puhelinnumerot ja kontaktit, joiden kautta tietoteknistä ongelmaa voisi yrittää ratkaista itse. Jos tämä ei auta, niin vastuuhenkilöllä olisi joko tarvittava tietotaito ratkaista ongelma itse tai kontaktit jotka voisivat auttaa. Tietotekniset ongelmat ovat yleensä sellaisia, että perustaidot kyseisistä laitteista riittävät. Jos tämä ei kuitenkaan onnistu, niin vastuuhenkilön kontaktit voisivat tarvittaessa saada ongelman

ratkaistua nopeallakin aikataululla. Aiheutuneet lisäkustannukset voisi esim. veloittaa tuotannolta.

2. Ruokapaikat- ja kaupat. Ihmisiltä löytyy varsin erilaisia ruoka-allergioita sekä ruokamieltymyksiä. Käsikirjasta voisi löytyä kattava informaatiopaketti ruokapaikkojen sijainnista, tarjoiluista, hintatasosta ja aukioloajoista. Ruokakaupat olisi myös hyvä listata, ja tarvittaessa etniset kaupat sekä erikoiskaupat. Kuvausten erikoisten työaikojen johdosta olisi myös hyvä tietää öisin ja aikaisin aamulla auki olevat ruokapaikat- ja kaupat.
3. Pyykinpesu. Erityisesti erikoispyykinpesupalvelut. Koskee myös tuotannon pyykinpesua, kuten The Girl King – elokuvassa käytetyn keskiaikaisen vaatetuksen pesupalveluja, jotka vaativat hienovaraista käsittelyä. Potentiaalinen kohde vastuuhenkilölle luoda kontakteja ja mahdollisesti alennuksia yhteistyötahojen kanssa.
4. Liikunta-aktiviteetit ja vapaa-ajanvietto. Vapaa-aikaa ei tuotannoissa yleensä paljoakaan ole, mutta moni haluaa esimerkiksi käydä punttisalilla tai teatterissa. Tuotantokäsikirjassa olisi hyödyllistä olla mainittujen punttisalien sijainnit, aukioloajat ja hinnat. Käsikirjassa ei käytännön takia voi olla aivan kaikkea, ainoastaan yleisimmät tai jonkinlainen yleiskatsaus paikkakunnan vapaa-ajantarjonnasta, mutta vastuuhenkilöllä olisi hyvä olla informaatio nopeasti saatavilla. Muita asioita, joista olisi hyvä olla tietoa, käsittää mm. elokuvateatterit, teatterit, uimahallit, urheilutapahtumat, muut urheilupaikat, kirjastot, yökerhot, pubit, vapaa-ajankaupat ja muut vastaavat. Tämä koskee myös alueen ja lähialueiden turismimahdollisuuksia. Tuotannon erikoisten työaikojen johdosta varsinkin aukioloajat ovat olennaista tietoa.
5. Pysäköinti. Usein tuotannoissa pysäköintiin on hoidettu luvat, mutta vastuuhenkilöllä olisi joka tapauksessa hyvä olla tiedossa alueen pysäköintivaihtoehtoja erilaisten arvaamattomien tilanteiden varalle.

6. Kotitaloustarpeet. Tarpeet voivat olla pieniäkin, mutta vastuuhenkilön vastuulla voisi olla selvittää parhaat paikat hakea kotitaloustarvikkeita tarvittaessa.
7. Matkustaminen ja joukkoliikenne. Turun sijainti ei ole paras mahdollinen, mutta kulkuyhteydet esim. pääkaupunkiin ovat hyvät. Matkustamiskustannukset myös vaihtelevat paljon riippuen siitä matkustaako vaikka junalla tai linja-autolla. Vaihtoehtoista olisi hyvä olla jonkinlainen yleiskatsaus käsikirjassa, koska vaihtoehtoja on useita ja ne vaihtelevat usein. Erilaiset yhteistyösopimukset ovat kontaktihenkilön osalta myös mahdollisia.

5.5 Muuta

Isommat kansainväliset tuotannot tarvitsevat yleensä käyttöönsä erikoisvalmisteisia ajoneuvoja, kuten asuntoautoja ja kallisarvoisen kaluston kuljettamiseen tarkoitettuja kuorma-autoja. Ajoneuvojen tuominen maahan on kallista, joten jos löytyy vaihtoehto joka on paikallinen, tarkoittaa se edelleen rahan jäämistä alueelle. Catering hoidetaan yleensä kuvauspaikan läheisyydestä löytyvällä tilalla, ja se on lokaatiosta riippuen joko riittävän hyvä tai ala-arvoinen. Erityisesti kuvauksiin keskittyvä catering-palvelu erillisellä ”catering-bussilla” helpottaisi tämänkin palvelun toteuttamista, ja palveluntarjoajan ollessa paikallinen, jäisi tuohonkin osa-alueeseen käytetty raha paikalliselle toimijalle. Kaikkien näiden puitteiden saaminen kansainväliselle tasolle vaatii totta kai myös resursseja.

Joissain instansseissa kansainvälisen uskottavuuden parantamiseksi on ehdotettu erillisen agenttuuripalvelun luomista, kuten Jääskeläisen opinnäytetyössä mainitaan:

Elokuvateollisuuden pitää myös laadultaan olla kansainvälistä tasoa ja ammattimaisella otteella organisoitua toimintaa. Agenttikulttuurin kehittäminen ja rakentaminen tuli haastatteluissa useasti esille. Agenttuurijärjestelmä kattaisi näyttelijöiden

lisäksi myös tekijöitä, kuten ohjaajia, kuvaajia, äänisuunnittelijoita jne. Agentuuri-järjestelmä luo lisää uskottavuutta kv-tasolla. (Jääskeläinen 2013)

Lindholm pohtii myös opinnäytetyössään agentuurin mahdollisia etuja.

Agentuurin ehdottomana etuna olisi asiakaslähtöisyys. Tuotantojen eli asiakkaiden tarpeisiin pystyttäisiin reagoimaan kiireisessä aikataulussa riittävällä laajuudella ja riittävän ammattitaitoisella ryhmällä. Samalla voitaisiin samanaikaisesti ottaa huomattavasti useampia työtilauksia vastaan. (Lindholm 2011)

Agentuuri auttaisi selkeyttämään kunkin alan pelisääntöjä, palkkatasoa ja työnkuvia.

6 LOPPUPÄÄTELMÄ

Opinnäytetyötä suunnitellessani halusin lähteä tutkimaan Turun mahdollisuuksia houkutella kansainvälisiä tuotantoja alueelle. Aihe oli itseäni kiinnostava, mutta opinnäytetyötä tehdessäni huomasin aiheen hieman etäiseksi ja teoreettiseksi, joten halusin mukaan käytännönläheisemmän aspektin. Isommat elokuvatuotannot käyttävät runsaasti paikallisia palveluja, joten näiden osa-alueiden toiminta ja toimivuus tulivat luonnollisena osana mukaan opinnäytetyöhön.

Kansainväliset tuotannot ovat piristysruiske paikalliselle taloudelle palvelujen käytön suhteen. Hotelli-, matkailu-, ja ruokailuala tuntevat vaikutuksen selkeimmin.

Työtä tehdessäni totesin, että kansainvälisten tuotantojen saaminen alueelle ei pitäisi kuitenkaan olla itseisarvo, vaan seuraus hyvin tehdystä pohjatyöstä ja rakenteista. Infrastruktuurin pitää olla paikallaan, jotta tuotantoja voi palvella mahdollisimman tehokkaasti. Tarkoitus ei ole epätoivoisesti kerjätä tuotantoja Turkuun, jonka jälkeen vasta aletaan miettimään palveluja. Palvelujen pitää olla yksi valttikorteista, joka saa tuottajat valitsemaan Turun kuvauspaikakseen. Työmahdollisuudet paikallisille elokuva-ammattilaisille kasvaisivat entisestään. Tämä olisi tervetullut kehitys, varsinkin nykyisellä taantumien aikakaudella. Konkreettisen ja rahallisen hyödyn lisäksi eri kansallisuudet toisivat elokuvantekemiseen uusia lähestymistapoja ja näkökulmia.

Kansallisia tuotantoja ei pitäisi kuitenkaan unohtaa. Palvelun pitää olla kattavaa ja tasapuolista. Suomalaiset tuotannot ovat myös riippuvaisia WFFC:sta, joskaan ei niin suuressa määrin kuin ulkomaiset tuotannot. Reserviä on oltava sen verran, että kaikkia tuotantoja on mahdollisuus palvella tehokkaasti. Paikalliset elokuva-tuotannon ammattilaiset on myös otettava huomioon. On tärkeää pitää huoli siitä, että kotimainen talentti saa mahdollisuutensa alati kansainvälistyvällä alalla. Kansainväliset tuotannot eivät saa korvata paikallista elokuva-alaa.

Opinnäytetyössä läpikäytyt kehitysehdotukset ovat vasta alkua, eivätkä niiden tarvitse olla ainoita vaihtoehtoja. Muitakin tapoja varmasti löytyy, mutta vaihtoehtoja pohtimaan on saatava asialle omistautuneita ihmisiä, ja luonnollisesti myös resursseja. Tässä olisi Turun Seudun Kehittämiskeskukseen ja Länsi-Suomen Elokuvakomissiolle mahdollisuus panostukselle.

Turku voi olla mallina muille itsevarmalla markkinoinnilla, jossa perusasiat ovat kunnossa. Vahvuudet on tuotava esille. Alueesta ja sen palveluista on oltava ylpeä, tällöin mikä vain on mahdollista. Oikeiden ihmisten löytäminen avainrooleihin on myös tärkeää. Turussa asian suhteen ollaan jo oikeilla jäljillä. Turku ja WFFC voivat hyvällä suunnittelulla kehittää kansainvälisille tuotannoille vieläkin houkuttelevamman kokonaispaketin, joka ajaa tekijöitä Turkuun ja takaa näille tekijöille parhaat mahdolliset palvelut. Hyvät kokemukset ovat parasta PR:ää.

LÄHTEET

Favex ry 2015. Info. Saatavuus <http://favex.fi/about/> (5.4.2015)

Favex ry 2015. Tiedote. Saatavuus <http://favex.fi/tiedote-kotimainen-elokuva-ja-tv-ala-esittaa-suomeen-kannustinjarjestelmaa/> (5.4.2015)

Hollywood Reporter 2014. Hungary ups film production tax rebate to 30 percent. Saatavuus <http://www.hollywoodreporter.com/news/hungary-ups-film-production-tax-717663> (8.4.2015)

Jääskeläinen, Sini 2013. Kansainväliset yhteistuotannot Suomessa - Edellytykset niiden saamiselle ja merkitys elokuva-alalle. Opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Saatavuus http://ses.fi/fileadmin/dokumentit/Kansainvaliset_yhteistuotannot_Suomessa_2013.pdf (5.4.2015)

Lindholm, Jonne 2011. Sokolin lentotukikohta Jakomäessä? – Standardit kuvauspaikkajärjestäjän työlle kotimaisessa draamasarjassa. Opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Saatavuus <https://theseus32-kk.lib.helsinki.fi/bitstream/handle/10024/32235/opinnaytetyoJONNE-LINDHOLM.pdf?sequence=1> (7.4.2015)

Lindholm, Jonne. IMDB. Saatavuus <http://www.imdb.com/name/nm2912294/> (7.4.2015)

Länsi-Suomen Elokuvakomissio, 2015. Info. Saatavuus <http://www.wffc.fi/wffc.fi/cms.nsf> (7.4.2015)

Ontario Media Development Corporation - Ontario Film & Television Tax Credit (2015). Saatavuus http://www.omdc.on.ca/film_and_tv/tax_credits/ofrtc.htm (5.4.2015)

Pirilä, Kari & Kivi, Erkki 2010. TEOS - Elävä kuva—elävä ääni. Helsinki. LIKE.

The Girl King. IMDB. Saatavuus <http://www.imdb.com/title/tt1254322/> (7.4.2015)

Theman, Petra 2012a. AV-ja pelialan kannustinjärjestelmä - Suomelle sopiva malli. Favex ry. Saatavuus https://dl.dropboxusercontent.com/u/19063616/Suomelle_sopiva_kannustinmalli.pdf (6.4.2015)

Theman, Petra 2012b. Presentaatio tuotantokannustimista. Favex ry. Saatavuus <https://dl.dropboxusercontent.com/u/19063616/Kannustinpresis%20short%200612.pdf> (8.4.2015)

The Yellow Affair 2015. The Girl King Synopsis. Saatavuus <http://www.yellowaffair.com/web/guest/product?redirect=%2Fweb%2Fguest%2Ffilmstvseries&productId=15110671> (8.4.2015)

Triptych Media 2014. History. Saatavuus <http://www.triptychmedia.ca/wordpress/about/history/> (6.4.2015)

Villilä Studiot 2015. Saatavuus <http://www.villilastudiot.fi/> (5.4.2015)

Haastattelut

Stratton, Anna: The Girl King, tuottaja. Haastattelu 25.3.2015. Tekijän hallussa.

Lindholm, Jonne: The Girl King, järjestäjä. Haastattelu 9.4.2015. Tekijän hallussa.

LIITTEET

Liite 1. Haastattelu – Stratton, Anna : The Girl King

1. Projektin kuvaus? Miten tuli mukaan projektiin? Kuka oli päätuottaja? Motiivit?
2. Rahoitus ja hankaluudet monen kansalaisuuden kanssa?
3. Miten Turku valittiin kuvauspaikaksi? Oliko vaihtoehtoja?
4. Minkälainen käsitys Turusta ennen kuvauksia?
5. Miten Turku vastasi odotuksia? Yllätykset?
6. Tärkeimmät asiat mitä olisi kaivannut? Isoimmat pettymykset?
7. Rahalliset aspektit ovat luonnollisesti isossa roolissa kuvauslokaatioiden valitsemisessa. Tämän lisäksi, mitkä tekijät vaikuttavat eniten päätöksiin kuvata elokuvia ulkomaisissa lokaatioissa?
8. Suomalaiset elokuvatyöntekijät ovat tunnetusti ammattitaitoisia. Olitko tämä havaittavissa kuvauksissa ja onko tämä aspekti tullut joskus esille, ja onko se vaikuttanut kuvauspaikkapäätöksiin? Voisitko kuvitella asialla olevan vaikutusta jatkossa?

Suomalaiset ovat lisäksi tunnetusti hyvän kielitaidon ja työmoraalin omaavia ja luotettavia. Auttavatko nämä tekijät Suomen valitsemista kuvauslokaatioksi?
9. Länsi-Suomen Elokuvakomissio auttaa tuotantoja byrokratiassa sekä hoitaa tarvittavat kuvausluvut vaivattomasti sekä maksuttomasti. Ovatko nämä tekijät merkittävässä roolissa kuvauslokaatioiden valitsemisessa?
10. Kesäisin Turussa päivät ovat pitkiä ja valoisia. Voitko kuvitella tämän tekijän olevan merkittävässä roolissa kuvauslokaatiota valitessa?
11. Onko Turun tunnusomainen arkkitehtuuri isossa roolissa tuotantolokaatioiden valitsemisessa?
12. Suomi on yksi Euroopan turvallisimmista maista, onko työryhmän turvallisuus isossa roolissa tuotantolokaatiota päätettäessä?

13. Pitäisikö Turussa olla elokuvastudio, jotta kaupunki olisi varteenotettava vaihtoehto kuvauslokaatioksi?

14. Voitko kuvitella jonkun alla olevista tavoista auttavan Turun valitsemisessä kuvauslokaatioksi?

- Promovideo – Lyhyt (n. 1 min) video, josta ilmenee mm. Turun arkkitehtuuria, luontoa, maisemia sekä fasilitetteja
- Kiertämällä tapahtumia ja verkostoitumalla – Komission jäsenten promokierroksia eri maiden elokuvafestivaaleilla ja tapahtumissa
- Sähköpostimarkkinointi
- Satsaus recceen – Komission isännöimät reccekierrokset Turun alueella
- Lehti-ilmoitukset Variety, HR jne – Turun alueen mainostaminen kuvauslokaationa alan julkaisuissa

15. Kannustimet

Jos Suomi ottaisi käyttöön kannustinjärjestelmän, niin helpottaisiko tämä Suomen valitsemista kuvauslokaatioksi?

16. Tuleeko vielä mieleen jotain, mikä edesauttaisi Turun valitsemista kuvauslokaatioksi jatkossa?

Liite 2. Haastattelu – Lindholm, Jonne: The Girl King

1. Mitkä ovat suurimmat erot suomalaisen ja ulkomaisen tuotannon välillä?
2. Pitäisikö olla joku erillinen järjestäjänkaltainen henkilö, jolla on kontaktit ja voi hoitaa esim. netin, puhelimet, pyykin, kotitaloustarvikkeiden, ruokavaliioon ja muihin vastaaviin liittyvät ongelmat? Olisiko järkeä jos esim. WFFC:lla olisi joku henkilö joka olisi tuotannon käytettävissä koko kuvausten ajan edellä mainituissa ongelmissa?
3. Auttaisiko jonkinlainen kattavampi tuotantokäsikirja? Olisiko riittävä ratkaisu?
4. Oma ehdotus siitä miten kansainvälisiä tuotantoja voisi paremmin palvella Turussa?
5. Millä valttikorteilla Suomea ja erityisesti Turkua pitäisi promota tuotantokohteena?